

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Пенко Господинов

Декан на ФСИ към НАТФИЗ „Кр. Сарафов“

член на научно жури по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по 8.4. Театрално и филмово изкуство (графичен дизайн), обявен в ДВ 14/18.02.2022 г., с кандидат **д-р Чавдар Николов Гюзелев**

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

От предоставените за участие в конкурса материали от единствения кандидат д-р Чавдар Гюзелев, става ясно, че той отговаря на минималните национални изисквания по ЗРАСРБ и изискванията на НБУ, което позволява кандидатурата да бъде разглеждана по същество.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

Към документите за конкурса, кандидатът прилага разширено резюме, озаглавено „ВИЗУАЛНИ ЦЕЛИ И ОСОБЕНОСТИ НА ГРАФИКА, ЖИВОПИС, ФОТОГРАФИЯ И ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН“ в обем от 41 стр., описващо теоретичната рамка на процеса по създаване на реализираните авторските продукти, в което са представени данни за рецензии и присъдени награди. Като реализирани авторски продукти в областта на изкуствата г-н Гюзелев посочва сценографията на два спектакъла – „Лив Щайн“ от Нино Харатишвили в Малък градски театър „Зад канала“ (2016г.) и „В очакване на Годо“ от С. Бекет в Театър „Азарян“ (2018г.). Като самостоятелна творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд, авторът посочва изданието авторски фотоалбум „Намерени инсталации“, (Black flamingo, 2018г.). Посочени са и достатъчно на брой реализирани кратки авторски продукти в областта на изкуствата, както и поддържащи творчески изяви в същата област. Има достатъчно на брой рецензии за авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата. Посочени са достатъчно на брой участия в национални и международни художествено-творчески проекти.

В библиографското описание и наукометричната таблица са отбелязани достатъчно на брой цитирания за реализирани творчески проекти в специализирани издания в областта на изкуствата. Сред рецензентите личат имената на автори като Александър Къосев, Георги Лозанов, Ясен Гюзелев и др. Кандидатът е взел участие в международния художествено-творчески проект „VIII международно триенале на графиката“, (София, 2019 г.), където получава наградата на „Директа“, представител на хартии „Фабриано“. Чавдар Гюзелев е три пъти носител на най-престижните национални награди в областта на театъра за сценографската си дейност: награда „АСКЕЕР“ 2015 за сценографска среда на „Каквато ти ме искаш“ от Луиджи Пирандело, награда „Икар“ 2015 за сценографска среда на същото представление и награда „Икар“ за сценографията на спектакъла „Сирано дьо Бержерак“ на режисьора Теди Москов в Народен театър „Иван Вазов“

Чавдар Гюзелев е член на СБХ, секция „Живопис“. Изложбите на автора в Прага, Берлин, Виена и Париж са доказателства за приложени в практиката произведения на изкуството с международно признание.

III. Учебна и преподавателска дейност

Кандидатът активно участва в усъвършенстване на програми и развитие на курсове към програми: усъвършенстване на бакалавърска програма „Графичен дизайн“ от департамент „Кино, реклама и шоубизнес“, създаване и водене на курсове към бакалавърската програма „Графичен дизайн“ (Композиционни похвати в графичния дизайн, Композиция в графичния дизайн - II част, Композиция в графичния дизайн - I част, Илюстрация - I част, Практика и др.)

Оценката на студентите за удовлетвореност от преподавателската дейност на гл. ас. д-р Гюзелев е положителна и над минимално допустимата. Което, аз лично, намирам за особено ценно и важно, въпреки пренебрежимата стойност на този показател в наукометрията. За успешната и отговорна преподавателска дейност на кандидата, говори и фактът, че всички негови дипломанти, в периода 2017-2021, общо на брой 30, успешно са защитили своите дипломни проекти. Г-н Гюзелев има и сериозен брой авторски учебни материали качени в електронния обучителен модул „MOODLE НБУ“ за курсовете: „Композиционни похвати в графичния

дизайн - I част“, „Композиция в графичния дизайн - II част“, „Композиция в графичния дизайн - I част“, „Илюстрация - I част“ и др.

От посочените от кандидата показатели, става очевидно, че той добросъвестно изпълнява своите преподавателски задължения и активно участва в академичния живот на НБУ. Чавдар Гюзелев е човек с активна гражданска позиция по широк спектър от теми, свързани с политическия, социалния и културния ни живот.

В резюмето на своята досегашна творческа дейност, озаглавено „ВИЗУАЛНИ ЦЕЛИ И ОСОБЕНОСТИ НА ГРАФИКА, ЖИВОПИС, ФОТОГРАФИЯ И ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН“, авторът прави преглед на своите постижения като визуален артист. Като художник, който с лекота прескача в различни територии – на живописиста и графиката, на графичния дизайн, на типографията, сценографията и фотографията. Не се сещам за друг наш съвременен творец, който да е изградил свой собствен почерк и да е оставил ярка следа в толкова различни, макар и на пръв поглед сходни, области на визуалните изкуства. Както изповядва самият той: „Смятам, че човекът на изкуството не би трябвало да се специализира в една област. Артистът е свободно същество и колкото повече жанрове, стилове, посоки в изкуството обхване, толкова повече ще се обогати.“ Това, което си струва да се отбележи е, че Гюзелев се чувства еднакво комфортно, както в самотата на живописиста и графиката, така и шумотевицата на уличната фотография, а и в отговорността на екипната работа в театъра. Мисля, че това е истинска дарба. „Творчеството трябва да се случва свободно и с лекота, позволявам на материала да ме води в неочаквани посоки, обичам да се самоизненадвам и да се „загубвам“ в това, което правя, да се лутам и да откривам нови съчетания на техники, материали и теми, като не губя връзката си едновременно с класическото и с модерното.“ Свободата, за която говори Чавдар, би трябвало да е естественото състояние на всеки творец. Тя изхожда от доверието към, и силната връзка със собствените интуиции. Текстът, който кандидатът предлага на нашето внимание, говори за художник с богата ерудиция, познавач на традициите, което обаче не пречи на детското любопитство, с което прескача добре охраняваните граници на, уж съседни, области на визуалното. В резюмето не са разгледани две от основните дейности на автора, в които той е признат за истински майстор – театралната сценография и дизайна на книги, тъй като на тях е посветен дисертационният му труд „„Конструиране на пространството в театъра и книгата“, успешно защитен през 2016 г.

Текстът е разделен на няколко теми: Живопис и графика, Фотография, Графичен дизайн и типография, Заключение.

В „Живопис и графика“, авторът, съвсем основателно, се спира на юбилейната изложба от 2021 г., озаглавена „Свободно прелитащи глави“ (Галерия Ракурси). „Експозицията включва произведения в две посоки – голямо-форматни литографски отпечатъци, в техника лави, с тези реещи се глави и свободни като валенция образи и предмети. И другата част – изчистени от човешко присъствие живописни платна, пречупени през заниманията му в театъра, сценографията.“ (Ю. Попова) Вместо да прави опит да се самоанализира, авторът предпочита да даде думата на своите компетентни зрители, цитирайки отзиви и рецензии за своите творби. Тъй като аз добре познавам неговите картини, и няма да скрия, че много ги харесвам, напълно споделям казаното от Г. Лозанов: „Няма долу, няма горе, няма ляво, няма дясно, откъдето и да погледнеш картините му, все ще е правилно, защото и правилно няма. В парчета черно, космическо пространство се носят геометрични фигури и човешки глави, застинали в устойчиви композиции, колкото да събудят мимолетна надежда за ред и смисъл, за закон и доверие. Докато не усетиш, че художникът, отдавна влязъл в заговор с театъра и мита, се шегува; че за него Бог е дете, което си играе с кубчета, а ние, кой знае защо, сме решили да наречем това „свой живот“.

В най-обемния раздел „Фотография“, Гюзелев разглежда фотокнигата си „Намерени инсталации“ от 2018 г. (изд. Black-Flamingo). „Фотографиите ми са провокирани не само от естетическото, но и от социалното като проблематика. Мотивът ми да издам събраните фотографии в книга-албум е създаване на архив, защото никой не обръща внимание на средата, в която живеем, а нещата в нея бързо изчезват. Снимам с дигитална камера и най-често правя само един кадър. Не обработвам снимките допълнително, защото за мен не е важна технологията – тя само фиксира погледа на фотографа.“ И тук са използвани рецензии и отзиви на автори като Л. Бояджиев, А. Кьосев, Г. Лозанов и др., които определят фотографа като „визуален активист“, „минувач, който не отминава“, „декоративен абсурдист“. С особено любопитство следя тези негови фотографии, които минават първия си тест в социалните мрежи. Впечатлява ме омото, което Чавдар притежава за визуалния абсурд на микро ниво. Който абсурд, изолиран от обкръженията на баналното, често се превръща милозлива присъда над нашия бит.

В третия раздел „Графичен дизайн и типография“, авторът задава теоретичната рамка на графичния дизайн, установявайки композиционните принципи: подравняване, баланс, контраст, акцент, гещалт, хармония, динамика, пропорция, дистанция, повторение, ритъм, свързаност, празно пространство и т.н. „Съвременният графичен дизайнер трябва да притежава множество компетенции в различни области, които са необходими за преминаване през отделните етапи на дизайна: събиране на материали, формиране на концепции, отсяване на предварителните идеи и проекти, образно мислене, работа с фотографии и илюстрации, предпечатна подготовка, създаване на прототип. Често дизайнерът трябва да балансира на границата на естетиката и ергономиката, мениджмънта и психологията, философията и правото, да владее програмните продукти, които позволяват да се придаде ефективна форма на креативните концепции, които е измислил в самото начало, оценил ги е като перспективни и ги е съгласувал с поръчителя на заданието.“ В този раздел г-н Гюзелев се спира на особено успешните свои работи – редизайн на в. „Култура“ и дизайна на сп. „Християнство и култура“

В заключението на своето резюме кандидатът посочва: „Графичните дизайнери са хората, които изграждат мост между изкуството и дизайна, ориентиран и центриран около функционалността. Те събират заедно силата на изкуството и функционалността в рамките на определени граници, дефинирани от конкретни цели и специфична аудитория, и карат красотата да работи за хората.“

В края на своята рецензия искам да отбележа следното. Имал съм възможността да работя с Чавдар Гюзелев в две постановки на МГТ „Зад канала“ – „Когато дъждът спря да вали“ от А. Бувел, под режисурата на Зорница-София Попганчева и „Лив Щайн“ от Н. Харатишвили, с режисьор Крис Шарков. И двете с доста национални награди. Това, което винаги ме е впечатлявало в неговата работа като сценограф, е абсолютната му отдаденост на крайния резултат. Дори това, понякога да значи, да преформатира своите идеи, да променя и реконструира до последния възможен момент. И всичко това в условията на дискретност на присъствието, за да не се влияе на репетиционния процес. Стои от първата до последната репетиция. Понякога забелязвам силуета му отстрани на сцената, между кулисите, сякаш наблюдава различните ракурси на вече

реализираните си идеи, или следи дали на актьорите им достатъчно удобно в средата, която е изградил.

А може в този момент и да е визуалния абсурдист, който от уважение към театъра и актьорите, не смее да включи своята камера.

Убедено и по съвест гласувам с ДА, гл. ас. д-р Чавдар Гюзелев да заеме академичната длъжност ДОЦЕНТ и препоръчвам на научното жури да подкрепи неговата кандидатура!

16. 06. 2022 г

доц. д-р П. Господинов

Гр. София